

Ak si plánuješ zaobstarať nehnuteľnosť:

✓ **Identifikuj vhodnú lokalitu.**

Nestavaj a nekupuj bývanie v záplavovej oblasti, zvaž orientáciu na svetové strany a uprednostni lokalitu s blízkosťou zelene.

Adaptácia spočíva aj v správnych rozhodnutiach, plánovaní či dizajnovaní, vďaka ktorým vieš predísť možným škodám v dôsledku zmeny klímy.

Ak už nehnuteľnosť vlastníš:

✓ Poisti domácnosť a vytváraj úspory.

Slovensko je v porovnaní s vyspelými krajinami celkovo podpoistené. Poistených voči extrémnym klimatickým udalostiam je len približne 20 % majetku.*

Je dôležité mať aj úspory. Môžeš ich využiť na realizovanie adaptačných opatrení, alebo môžeš pokryť menšie škody. V extrémnom prípade splácať nájom v dočasnom bývaní.

*Podľa EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority), európskeho orgánu dohľadu nad poisťovňami všetkých členských krajín EÚ. Zahŕňa majetok vrátane súkromného a majetku firiem.

Ak vlastníš rodinný dom:

✓ Realizuj fyzické adaptačné opatrenia.

Vlastníctvo rodinného domu poskytuje široké možnosti na úpravy, a to nielen na pozemku, ale aj na samotnej budove. Nainštaluj tieniace zariadenia, zbieraj a používaj dažďovú vodu, využi potenciál strechy – či už cez albedo efekt alebo vegetačnú strechu. Asfaltové plochy nahraď priepustnými materiálmi a namiesto nízkeho trávniky vysaď lúčne porasty a iné.

Príspevok 22. Adaptuj svoju domácnosť

Bez ohľadu na vlastníctvo nehnuteľnosti:

✓ Prispôsob fungovanie domácnosti aktuálnym podmienkam.

Napríklad počas letných horúčav uprednostňuj jednoduché jedlá a minimalizuj používanie sporáka a rúry. Dbaj na správne skladovanie potravín. Vetraj najmä skoro ráno a maximalizuj zatemnenie okien. Vhodné je tiež zabezpečiť ventiláciu alebo rekuperáciu vzduchu, až ak je to nevyhnutné, zaobstaraj si chladiacu jednotku.

Adaptácia ako riešenie

4/6

Bez ohľadu na vlastníctvo nehnuteľnosti:

✓ Prispôsob nielen domácnosť, ale aj svoj životný štýl.

Sleduj predpovede a výstrahy. Informovanosť je kľúčová pre predvídanie a prípravu na extrémne situácie. Pri hlásených výstrahách obmedz pohyb vonku a pri cestovaní zväž nevyhnutnosť cesty.

Adaptácia ako riešenie

5/6

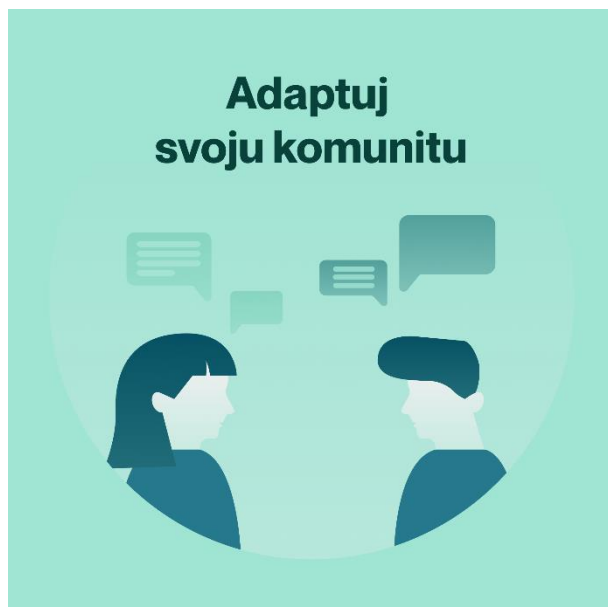
Bez ohľadu na vlastníctvo nehnuteľnosti:

✓ Vybuduj si lokálnu komunitu.

Sila komunity sa prejavuje najmä v čase krízy – skupina reaguje rýchlejšie a môže zdieľať zdroje, ako sú potraviny, voda či materiálne veci. Spoločenské väzby sú obzvlášť dôležité pre zraniteľných obyvateľov, ako sú seniori a deti. Mimo krízových situácií komunita poskytuje bezpečné miesto na zdieľanie pocitov, nápadov a informácií, vrátane tých, ktoré sa týkajú zmeny klímy a plánovania komunitných adaptačných opatrení.

Adaptácia ako riešenie

6/6

Adaptuj svoju komunitu

✓ Rozprávaj sa so susedmi.

Trpezlivo a citlivo diskutuj o zmene klímy so susedmi, o jej dôsledkoch a riešeniach. Pomôže, ak sa zameriaš na aktuálne extrémny, ako sú horúčavy, sucho v parku alebo intenzívne dažde. Zdvorné rozhovory o počasi sú predsa bežnou témou.

Adaptácia ako riešenie

1/5

Adaptuj svoju komunitu

✓ Postaraj sa o svojich najbližších a zraniteľných.

Pri vydaní výstrah sa uisti, že sú dostatočne informovaní. V čase extrémnych situácií sa opýtaj blízkych, ako im môžeš pomôcť. Počas vln horúčav pripomeň seniorom, aby dodržiavali pitný režim, odbremeň ich od povinností v čase, keď je slnko najsilnejšie, a pripomeň im, že variť a piecť v takom teple nie je dobrý nápad. Stále však platí pravidlo z lietadla: "Najprv si nasad' kyslíkovú masku ty sám, až potom pomáhaj druhým."

Adaptácia ako riešenie

2/5

Adaptuj svoju komunitu

✓ Realizuj sa v občianskych združeniach.

Podporuj vo svojom meste združenia, ktoré sa venujú životnému prostrediu, zmene klímy alebo udržateľnosti. Podpora môže spočívať v účasti na aktivitách, zdieľaní ich činnosti na sociálnych sieťach alebo aj v uchádzaní sa o členstvo či v podobe finančnej alebo materiálnej pomoci.

Adaptácia ako riešenie

3/5

Adaptuj svoju komunitu

- ✓ **Založ si vlastnú aktívnu komunitu.**
Ak v tvojom meste podobné združenie neexistuje, založ si vlastné, napríklad neformálnu susedskú komunitu, s ktorou môžete realizovať menšie zelenomodré adaptačné opatrenia vo vašej štvrti. Časom môžete záujmy a aktivity komunity zastrešiť formou občianskeho združenia, získate tak napríklad možnosť žiadať o finančné zdroje cez grantové programy.

Adaptácia ako riešenie

4/5

Adaptuj svoju komunitu

- ✓ **Pri aktívnom občianstve je vždy dobré svoje aktivity opierať a zosúladiť s klimatickými a adaptačnými plánmi mesta, ak také plány existujú. Zásahy do verejného majetku je, samozrejme, nevyhnutné komunikovať s mestom.**

Adaptácia ako riešenie

5/5

Adaptuj svoje mesto

✓ **Vo voľbách si vyberaj relevantných zástupcov.**

Sleduj dianie na lokálnej úrovni a vo voľbách podporuj politikov a političky, ktorí majú tému udržateľnosti a riešenia zmeny klímy vo svojej agende.

Adaptácia ako riešenie

1/5

Adaptuj svoje mesto

✓ **Spolupracuj s mestom na rozhodovaní.**

Mestá dnes stále častejšie pozývajú občanov spolupracovať na správe vecí verejných, tzv. participácia. Sleduj výzvy zo strany mesta a aktívne sa zapájaj. Ide napríklad o participatívny rozpočet, dotazníkové prieskumy, pripomienkovanie zákonov, projektov či strategických dokumentov alebo aj miestne referendá.

Adaptácia ako riešenie

2/5

Adaptuj svoje mesto

✓ **Sleduj dianie v miestnej politike.**

Obce majú povinnosť aspoň raz za tri mesiace organizovať zasadnutie obecného zastupiteľstva, ktoré sú spravidla verejné. Môžeš sa zúčastniť alebo si prečítať zápisnicu a tak sledovať, ako volení zástupcovia rozhodujú o verejnom majetku a či prihládajú na klimatické otázky a udržateľnosť.

Adaptácia ako riešenie

3/5

Adaptuj svoje mesto

✓ Pýtaj sa volených zástupcov mesta.

Proaktívnymi otázkami daj zvoleným zástupcom vedieť, že ťa ako občana zaujíma, ako mesto pristupuje k zmene klímy. Pýtaj sa, aké klimatické riziká mestu hrozia, ako prebiehala ich identifikácia a aké sú realizované či plánované riešenia. Ak v minulosti v meste nastali extrémne situácie (napr. nedostatok pitnej vody, záplavy), opýtaj sa, aká je prevencia voči nim do budúcnosti.

Mnohé mestá dnes ponúkajú občanom možnosť osobného stretnutia so starostom alebo inú formu komunikácie – mail, list. Podnety možno adresovať aj prostredníctvom webstránky odkazprestarostu.sk.

Adaptuj svoje mesto

✓ Staň sa súčasťou rozhodovacích orgánov.

Ak ti občianska aktivita v oblasti riešenia zmeny klímy v meste zaberá priveľa voľného času, no zároveň v tom vidíš zmysel, zvaž, či nie je čas požiadať o členstvo v mestskej komisii alebo kandidovať do mestského zastupiteľstva.

**Adaptácia nie je
len tvoj boj.**
Ale je aj tvoj podiel.

Adaptovať sa musíme všetci,
v každej zložke spoločnosti

**Všetci musíme konať,
či už malými krokmi,
alebo väčšími
rozhodnutiami.**

Odolnosť ako cieľ

1/4

Adaptovať sa musíme všetci,
v každej zložke spoločnosti

Platí, že na lokálnej úrovni zohrávajú
kľúčovú úlohu miestne samosprávy – ich
odvážne a citlivé klimatické politiky, ktoré
môžu významne ovplyvniť našu budúcnosť.

Samosprávy však nezvládnu realizovať
opatrenia bez podpory občanov, či
podnikateľských subjektov. Významnú
úlohu zohráva aj štát, ktorý prispieva
legislatívou, financiami a zabezpečením
odbornej podpory.

Odolnosť ako cieľ

2/4

Adaptovať sa musíme všetci,
v každej zložke spoločnosti

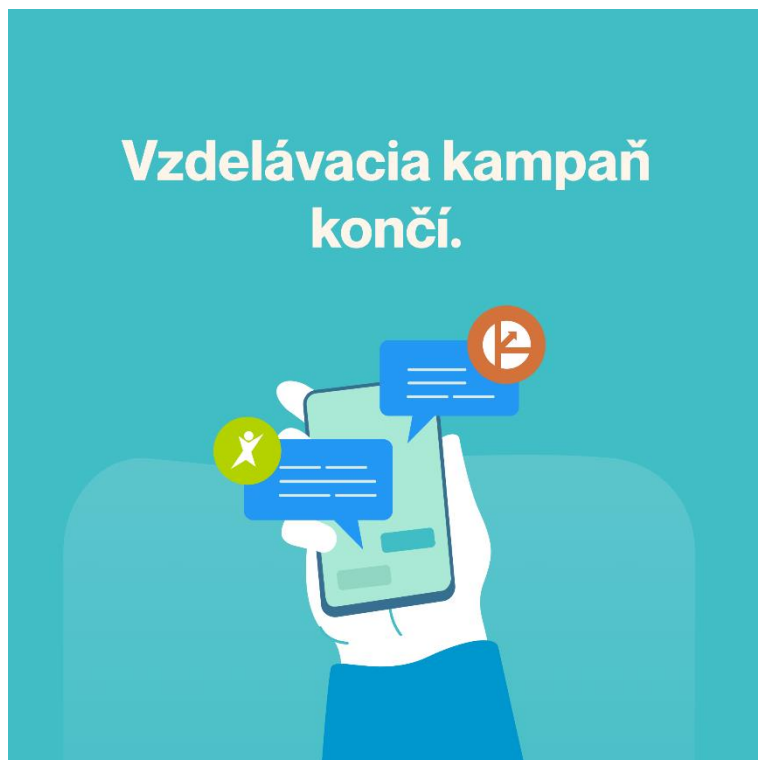
Samozrejme platí, že čím väčší je mandát
(právny či finančný), tým väčšie sú
možnosti konať a tým aj ich účinok.

Nepodceňujme však ani na prvý pohľad
malé kroky, najmä systémové, ako sú
aktívne občianstvo či prijímanie zákonov.
Tie môžu byť predpokladom efektu
snehovej gule, kedy sa na ne nabalí
ďalšie kroky v prospech klimatej
odolnosti.

Adaptovať sa musíme všetci,
v každej zložke spoločnosti

Je dôležité prispôbiť každý sektor a
každú zložku spoločnosti, pretože zmena
klímy ovplyvňuje všetkých.

Adaptácia nie je jednoduchý proces, ale
klimatej odolnosť môžeme dosiahnuť iba
systematickou spoluprácou.

Nasadení pre klímu

Naša vzdelávacia kampaň síce končí, no klimatická zmena pokračuje.

Preto je dôležité, aby sme v úsilí o klimatickú odolnosť nepoľavili, proces adaptácie musí pokračovať

...pre jej pokračovanie je skvelá napríklad finančná podpora od Nadácie Tipsport.

Nasadení pre klímu

Nadácia Tipsport v spolupráci s Centrom pre filantropiu realizuje **grantový program „Nasadení pre klímu“** s cieľom podporiť projekty a iniciatívy zamerané na riešenie dopadov klimatickej zmeny.

Vďaka tejto iniciatíve sme aj my, KRI – Inštitút pre klímu a rozvoj, mohli prispieť k zvýšeniu povedomia o potrebe systematickej adaptácie na zmenu klímy.

Nasadení pre klímu

Ďakujeme Nadácii Tipsport za to, že si uvedomuje dôležitosť tejto témy a systematicky podporuje riešenia klimatickej zmeny prostredníctvom významných finančných prostriedkov.

O finančnú podporu budete môcť požiadať aj vy. Program „Nasadení pre klímu“ čoskoro zverejní výzvu pre tretí ročník. Sledujte ich sociálne siete.

**Prispôsobenie sa
zmene klímy musí
bežať ďalej**

Adaptácia musí bežať

Slovenky a Slováci majú záujem o klimatické riešenia, dokazujú to aj výsledky reprezentatívneho výskumu

”Slovenská klíma 2022”
realizované Inštitutom 2050.

Zdroj: Inštitut 2050 a Fakulta sociálnych štúdií MU | Slovenská klíma 2022

Odolnosť ako cieľ

1/6

Adaptácia musí bežať

Až **74%** Slovieniek a Slovákov považuje zmenu klímy za závažný problém.

Pričom až polovica Slovákov a Slovieniek vníma, že zmena klímy ovplyvňuje ich každodenný život. Navyše sa ukazuje, že zmena klímy a jej negatívne dopady vplývajú aj na psychické zdravie obyvateľstva. Obavy, bezmocnosť, strach - také emócie prevládajú, keď pomyslíme na zmenu klímy. A až 2,7 % opýtaných uvádzalo extrémnu depresiu, čo je v prepočte takmer 100 tisíc trápiacich sa ľudí.

Odoľnosť ako cieľ

2/6

Adaptácia musí bežať

Slovenky a Slováci sú stále málo informovaní o zmene klímy a spôsobov reakcie na ňu.

Viac ako polovica respondentov prieskumu odpovedala správne len na štyri z dvanástich otázok, na ostatné vedelo správne odpovedať podstatne menej ľudí.

Odoľnosť ako cieľ

3/6

Adaptácia musí bežať

Obyvateľstvo je frustrované z prístupu štátu, ktorý nemá plán ako pristupovať k ochrane klímy (61%) a aj z politikov (64%), ktorí zmenu klímy neriešia.

Slovenská spoločnosť sa zhodne, že žijeme v dobe klimatickej krízy (61%), no stále veľká časť sa zhoduje, že zmena klímy môže byť aj príležitosťou na zlepšenie našich životov. Štát by sa však mal vedieť vysporiadať s chudobou, ktoré by mohli niektoré opatrenia prehlibnúť.

Odoľnosť ako cieľ

4/6

Aké chceme Slovensko v budúcnosti ?

✓ Scenár rozvoja lokálnych väzieb

“Ľudia na Slovensku budú mať silnejšiu väzbu k miestu, kde žijú. Rozvíjajú sa miestne spolky, susedské komunity, združenia farmárov a podnikateľov, spoločnosť je organizovaná viac “zdola”. Ľudia odchádzajú žiť na vidiek. Príroda je dobre dostupná, obnovujú sa aleje, rybníky, krížiky v poliach, kostoly, hrady a ďalšie prírodné a kultúrne pamiatky. V poľnohospodárstve sa kladie väčší dôraz na ekológiu, v celom hospodárstve potom na lokálnu výrobu.”

Zdroj: Inštitút 2050 a Fakulta sociálnych štúdií MU | Slovenská klíma 2022

Odolnosť ako cieľ

5/6

Aké nechceme Slovensko v budúcnosti ?

✗ Scenár statusu quo

“Spoločnosť ani ekonomika sa na Slovensku príliš nezmení. Ekonomika bude klesať dôraz predovšetkým na efektívnosť, nie na životné prostredie. Mestá ďalej rastú, vidiek sa vyludňuje. Dopady zmeny klímy (povodne, sucho) predstavujú pre štátny rozpočet čoraz väčšie náklady. Kvôli zmene klímy rastú ceny potravín. Môže dochádzať k rastu spoločenského napätia.”

Zdroj: Inštitút 2050 a Fakulta sociálnych štúdií MU | Slovenská klíma 2022

Odolnosť ako cieľ

6/6